

ความหมายของคำว่า “พระราชพิธี” “รัฐพิธี” และ “พิธี”

“พระราชพิธี” หมายถึง งานที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ กำหนดไว้ ตามราชประเพณี ซึ่งจะเสด็จ พระราชดำเนินไปทรงประกอบ บพิธิ ก่อนถึงงานพระราชพิธี จะทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีหมายกำหนดการพระราชพิธีที่จะเสด็จ พระราชดำเนินไปทรงประกอบ พระราชกรณียกิจ โดยปกติผู้มีตำแหน่งเฝ้าฯ มีหน้าที่จะต้องไปเข้าเฝ้าฯ ในพระราชพิธีดังกล่าว เว้นแต่จะเป็น พระราชพิธีส่วนพระองค์หรือเป็นการภายใน นอกจากนี้ ในระหว่างที่ออกทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มี พระราชพิธีต่าง ๆ ในโอกาสที่สำคัญเพิ่มจากพระราชพิธีประจำปี เช่น พระราชพิธีฉัตรมงคล พระราชพิธี จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นต้น

“รัฐพิธี” หมายถึง งานที่รัฐบาลกราบบังคมทูลขอพระมหา กรุณาฯ ให้ทรงรับไว้เป็นงาน พระราชพิธี มีหมายกำหนดการที่กำหนดไว้เป็นประจำ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนิน ไปทรงเป็นประธานในพิธีหรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้แทนพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไป ทรงเป็นประธาน ซึ่งเห็น ได้ว่าแตกต่างจาก พระราชพิธีตรงที่ว่าแทนที่พระมหากษัตริย์จะทรงกำหนด กลับเป็นรัฐบาลเป็นฝ่ายกำหนดแล้วขอพระราชทานอัญเชิญเสด็จพระราชดำเนิน ตัวอย่างรัฐพิธี เช่น วันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และวันที่ระลึกมหาจักรีบรมราชวงศ์ รัฐพิธีแรกนาขวัญ วันปิยมหาราช วันรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้จะมีรัฐพิธีที่สำคัญและไม่ได้จัดขึ้นเป็นประจำ ได้แก่ รัฐพิธีเสด็จ พระราชดำเนินเปิดประชุมรัฐสภา ซึ่งจะมีขึ้นหลังจากมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว และได้ นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาของพระราชทานอัญเชิญเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดสมัยประชุมรัฐสภา

“พิธี” หมายถึง งานที่ผู้ใดก็ตามจัดขึ้นตามลัทธิ ตลอดจนแบบอย่างธรรมเนียมประเพณี การปฏิบัติของในแต่ละสังคมและท้องถิ่น อาทิเช่น พิธีแต่งงาน พิธีศพ พิธีอุปสมบท เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มีพิธีสำคัญของพระมหากษัตริย์หรือรัฐบาล แต่ไม่ได้กำหนดเป็น พระราชพิธี หรือรัฐพิธี เช่น พิธีรับรอง พระราชอาคันตุกะ และพิธีรับรองผู้นำหรือประมุขของต่างประเทศที่เดินทางมาเยือนประเทศไทย อย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐบาล เป็นต้น

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

ความหมายของคำว่า “หมายรับสั่ง” “หมายกำหนดการ” และ “กำหนดการ”

“**หมายรับสั่ง**” เป็นเอกสารที่ออกถึงผู้มีตำแหน่งเข้าเฝ้าฯ ตามหมายกำหนดการ หรือ กำหนดการ ทั้งนี้รวมถึงหมายรับสั่งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการพระราชพิธี รัฐพิธี พิธีต่างๆ และผู้ที่ได้รับพระราชทาน พระมหากรุณาในเรื่องต่างๆ ตอนกลางสุดของหมายรับสั่งเขียนไว้ว่า “**ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่ และกำหนดวัน ตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ**” แล้วลงชื่อผู้รับรับสั่ง ผู้สั่งก็คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้รับรับสั่ง คือ เลขาธิการพระราชวัง

“**หมายกำหนดการ**” เป็นเอกสารแจ้งกำหนดรายละเอียดขั้นตอนของงานพระราชพิธี โดยเฉพาะ ลักษณะของเอกสารจะต้องอ้างพระบรมราชโองการ คือขึ้นต้นด้วยข้อความว่า “**เลขาธิการ พระราชวังรับพระบรมราชโองการเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม สั่งว่า ...**” หรือ “**นายกรัฐมนตรีในตำแหน่ง บังคับบัญชาสำนักพระราชวังรับ พระบรมราชโองการเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า ...**” และหมายกำหนดการนี้นายกรัฐมนตรีต้องลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เพื่อให้เป็นพระบรมราชโองการ ที่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ

ความหมายของคำราชาศัพท์ในหมายกำหนดการ

สำหรับคำในหมายกำหนดการล้วนแต่เป็นคำราชาศัพท์ซึ่งบางคำถ้าไม่ทราบความหมายก็อาจจะทำให้ ไม่เข้าใจ เกิดการเข้าใจผิดและปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง ดังนั้น ผู้เข้าเฝ้าฯ จะต้องศึกษารายละเอียด ขั้นตอนและความหมายของคำในหมายกำหนดการก่อน เช่น

ทรงกราบ หมายถึง ทรงสักการะพระพุทธรูป พระบรมสารีริกธาตุ ตลอดจนปูชนียวัตถุ หรือปูชนียสถานสำคัญ หรือ ถวายราชสักการะพระบรมอัฐิ พระบรมฉายาลักษณ์ เป็นต้น ทั้งนี้ กำหนดเมื่อ เป็นงานที่ประทับพระราชอาสน์ และมีที่เพียงพอสำหรับทอดพระแท่นทรงกราบ

ทรงคม หมายถึงเช่นเดียวกับทรงกราบโดยยก พระหัตถ์ไหว้ ในสถานที่ ที่ไม่สามารถ ทอดพระแท่นทรงกราบได้

โคมไฟฟ้า หมายถึง โคม ที่รักษาไฟซึ่งทรงเพลิงด้วยแว่นสุ รียกานต์ (เลนส์นูน) รวมแสงจาก ดวงอาทิตย์ใช้สำหรับ

- ไฟที่จุดเทียนต่างๆ ที่ทรงพระราชอุทิศถวายเป็น พุทธบูชา เช่น พระราชกุศล วิสาขบูชา พระราชกุศลอาสาฬหบูชา
- ทรงจุดเทียนพระมหามงคล (เทียนที่มีความยาว เท่ากับความยาวรอบพระเศียร) และเทียนเท่า พระองค์ (เทียนที่มีความ มสูงเท่ากับความสูงของพระองค์) ซึ่งใช้ในพระราชพิธีเฉลิมพระ ชนมพรรษา
- ทรงจุดเทียนชัย เทียนมหามงคล เทียนวิปัสสี ในพิธีพุทธาภิเษก-มังคลาภิเษก
- พระราชทานไฟพระฤกษ์ในการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

ลำดับปรภรณ์ หมายถึง ในงานพระราชกุศลทักษิณานุปทาน เมื่อทรงทอดผ้าไตรแล้วพระสงฆ์จะลำดับปรภรณ์ การลำดับปรภรณ์คือการบังสุกุลใช้สำหรับพระบรมศพ พระบรมอัฐิ หรือกรณีเชิญพระบรมฉายาลักษณ์แทนพระบรมอัฐิ และพระศพ พระอัฐิ พระราชวงศ์ตั้งแต่หม่อมเจ้าขึ้นไป โดยยึดสิ่งที่จะทรงพระราชอุทิศ ถ้าเป็นศพบุคคลธรรมดา ทรงทอดผ้าไตรเพื่อให้พระสงฆ์พิจารณาผ้าไตรนั้นก็พึงใช้คำว่าบังสุกุลหาใช้ลำดับปรภรณ์ไม่ ในพระราชพิธีสงกรานต์จะทรงทอดผ้าคู่แทนผ้าไตร โดยผ้าคู่นี้เป็นผ้าขาว ๒ สำหรับผูกรวมกัน แทนผ้าคู่กับผ้าไหม ใช้ทอดถวายพระสงฆ์พร้อมกับน้ำอบไทย ๑ ขวด

ทรงพระสุหร่าย หมายถึง การทรงประพรมน้ำพุทมนต์หรือน้ำอบไทยด้วย พระสุหร่ายหากเป็นที่สูงจะทรงใช้สุหร่ายฉีด

ถวายอนุโมทนา หมายถึง การที่ประธานสงฆ์อนุโมทนาในการบำเพ็ญพระราชกุศล เรียกกันโดยสามัญว่า ยะถา สัพพี

ทรงหลังทักษิณาทก หมายถึง การทรงกวาดหน้าอุทิศ พระราชกุศล ขณะ ที่พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา

ถวายอดิเรก หมายถึง การที่ประธานสงฆ์กล่าวถวายพระพรเป็นพิเศษเฉพาะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และหรือสมเด็จพระเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถว่า “อดิเรก วสสตุ ชิวตุฯ” โดยเป็นประเพณีเริ่มมีในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีมูลเหตุจากงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา กล่าวคือเมื่อทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมแด่พระสงฆ์มาตามลำดับจนถึง พระอุดมปิฎก เจ้าอาวาสวัดสุนทรवास จังหวัดพัทลุง ด้วยทรงคุ้นเคยจึงทรงทักทาย ซึ่งตอนท้ายรับสั่งว่า “ท่านเดินทางมาแต่ไกล นานปีจึงจะได้พบกันของจงให้พรโยมให้ชื่นใจเถิด ” ด้วยภูมิรู้ของพระอุดมปิฎกจึงตั้งพัตยศขึ้นถวายพระพรเช่นนั้นสืบมาจนถึงปัจจุบัน แล้วโดยธรรมเนียมพระสงฆ์ที่ จะถวายอดิเรกต้องใช้พัตยศพระราชาคณะ หรือพัตเปลวเพลิงพระครูสัญญาบัตรชั้นเอก เจ้าอาวาสพระอารามหลวง หากเสด็จฯ ไปวัดใดแล้ว เจ้าอาวาสสมณศักดิ์ต่ำกว่าก็จำต้องนิมนต์พระสงฆ์ที่มีสมณศักดิ์สามารถถวายอดิเรกได้มาถวาย และเวลาถวายอดิเรกนี้ผู้เฝ้าฯ พึงลดมือลง

ถวายพระพรลา หมายถึง เมื่อเสร็จพิธีสงฆ์ที่จัดในเขตพระราชฐานแล้วพระสงฆ์รูปที่ ๒ จะถวายพระพรลาด้วยโวหารภาษาไทย โดยจำเพาะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และหรือสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

อ่านประกาศพระราชพิธี หมายถึง การประกาศเรื่องราวความเป็นมาของ งานพระราชพิธีซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พราหมณ์อ่านเฉพาะในพระราชพิธีฉัตรมงคลและพระราชพิธีพืชมงคล

เวียนเทียน หมายถึง การสมโภชโดยใช้เทียนที่ติดกับแว่นเทียนสมโภชบุคคล หรือปูชนียบุคคล ปูชนียวัตถุ เพื่อให้เกิดสิริมงคลโดยพราหมณ์จะเบิกแว่น โหระหลวง และข้าราชการจะรับแว่นเทียน เช่น พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาในวันที่ ๖ ธันวาคม หลังเสด็จ พระราชดำ เนิกลับแล้วจะเวียนเทียนสมโภชดวงพระบรมราชสมภพ ซึ่งการปฏิบัติในการเวียนเทียน ดังนี้

- ใช้มือทั้งสองข้างถือแว่นเทียนให้ตั้งอยู่ในระดับอก
- ยกแว่นเทียนสูงขึ้นเล็กน้อยพองามวนแว่นเทียน เวียนเทียนออกจากตัวแล้วยกขึ้นวน เช่นเดิมให้ ครบ ๓ ครั้ง จากนั้นใช้มือขวาโบกเหนือเปลวเทียน ไปข้างหน้า
- ส่งแว่นเทียนให้ผู้อยู่ถัดไปทางด้านซ้ายมือ ตามลำดับ

นอกจากนี้ ในหมายกำหนดการจะกำหนดวัน เวลา สถานที่และการแต่งกายไว้ซึ่งผู้เข้าเฝ้าฯ จะต้องยึดถือปฏิบัติตามที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

กำหนดการ” เป็นเอกสารแจ้งกำหนดขั้นตอนของงานโดยทั่วไปที่ทางราชการหรือส่วนเอกชนจัดทำขึ้นเองแม้ว่างานนั้น ๆ จะเป็นงานที่เกี่ยวข้องถึงเบื้องพระยุคลบาท เช่น เป็นงานที่เสด็จพระราชดำเนิน แต่ถ้างานนั้นมีได้เป็นงานพระราชพิธีซึ่งกำหนดขึ้นโดยพระบรมราชโองการแล้วเรียกว่ากำหนดการที่ ึงสิ้น เช่น

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

ขั้นตอนของงานสวนสนามสำแดงความสามัคคีของทหารรักษาพระองค์ก็ใช้ว่ากำหนดการเพราะงานนี้มีใช้พระราชพิธีที่มีพระบรมราชโองการให้จัดขึ้น หากแต่เป็นทางราชการทหารจัดขึ้นเพื่อสำแดงความสามัคคีต่อเบื้องพระยุศบาท

ธรรมเนียมการเฝ้าฯ รับเสด็จ

การรับเสด็จ ในที่นี้หมายถึงการเฝ้าฯ รับเสด็จในงาน พระราชพิธี การพระราชกุศล งานรัฐพิธีหรือเสด็จฯ ในงานต่างๆ แบ่งประเภทได้ดังนี้

๑. การเฝ้าฯ รับเสด็จในงานพระราชพิธี การพระราชกุศล รัฐพิธี ซึ่งเป็นงานหลวงประจำปี ในพระราชฐาน เช่น พระบรมมหาราชวัง

๑.๑ งานในพระราชฐาน ผู้มาเฝ้าฯ และรับเสด็จ แต่งกายตามหมายกำหนดการหรือหมายรับสั่งของสำนักพระราชวัง และควรมาถึงก่อนเวลาเสด็จฯ ๓๐ นาที

๑.๒ สำนักพระราชวังจะจัดเจ้าหน้าที่ไว้รับรองและเชิญไปนั่งพักภายนอกพระที่นั่งก่อน

๑.๓ เมื่อใกล้เวลาก่อนเสด็จฯ ประมาณ ๕ หรือ ๑๐ นาที เจ้าหน้าที่ผู้รับรองจะเชิญผู้มาเฝ้าฯ เข้าไปนั่งยังที่ซึ่งจัดไว้ในพระที่นั่ง ตามลำดับชั้นยศ ตำแหน่งฝ่ายทหาร พลเรือน

๒. การเฝ้าฯ รับเสด็จนอกพระราชฐานที่เป็นงานพระราชพิธี รัฐพิธี และงานพิธีต่าง ๆ

๒.๑ งานนอกพระราชฐาน ที่เกี่ยวกับงานพระราชพิธี ซึ่งสำนักพระราชวังออกเป็นหมายกำหนดการหรือหมายรับสั่ง แต่งกายตามกำหนดในหมาย เช่น

- งานรัฐพิธีถวายสักการะสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๑๕ มกราคม ณ พระบรมราชานุสรณ์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

- วันที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ๒๔ กุมภาพันธ์ ณ อุทยาน พระบรมราชานุสรณ์ อำเภอมัธยม จังหวัดสมุทรสงคราม

- วันที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า ๓๑ มีนาคม ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ ลานพลับพลา มหาเจษฎาบดินทร์ วัดราชนันทาราม กรุงเทพมหานคร

- วันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และวันที่ระลึกมหาจักรีบรมราช ๖ เมษายน ณ ปฐมบรมราชานุสรณ์ สะพานพระพุทธยอดฟ้า กรุงเทพมหานคร

- วันที่ระลึกคล้ายวันสวรรคตสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ๕ เมษายน ณ พระบรมราชานุสรณ์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

- พระราชพิธีถวายราชสักการะพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ๙ มิถุนายน ณ วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร

- ถวายบังคมพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัววันปิยมหาราช ๒๓ ตุลาคม ณ พระบรมราชานุสรณ์พระลานพระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร

- ถวายบังคมพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวปกศจิกาย ณ พระบรมราชานุสรณ์ สวนลุมพินี กรุงเทพมหานคร

- ถวายบังคมพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระราชพิธีฉลองวันพระราชทาน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๑๐ ธันวาคม ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว หน้าที่รัฐสภา พระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร

- วันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ๒๘ ธันวาคม ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ยิ่งใหญ่ กรุงเทพมหานคร

เมื่อผู้มาเฝ้าฯ ถวายบังคมสักการะพระบรมราชานุสรณ์เป็นหมู่เป็นคณะแล้ว เจ้าหน้าที่

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

สำนักพระราชวังจะเชิญให้พัก ณ ปรำ เพื่อรอรับเสด็จ

ครั้นใกล้เวลาเสด็จฯ ประมาณ ๕ หรือ ๑๐ นาที เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังจะเชิญผู้มาเฝ้าฯ ออกไปยืนเรียงแถวตามลำดับชั้นยศ ตำแหน่ง (ควรจะสวมหมวกเพื่อ ความงดงามในการถวายความเคารพ) ต้นแถว พระราชวงศ์ องคมนตรี นาย รัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา ประธานองค์กรที่กำหนด ในรัฐธรรมนูญฯ คณะรัฐมนตรี ข้าราชการ ทหาร พลเรือน ตามลำดับ ยืนแถวตามแนวทางเสด็จฯ ผ่าน

เมื่อเสด็จพระราชดำเนินมาถึง กองทหารเป่าแตรถวายความเคารพและหรือ แตรวงบรรเลง เพลงสรรเสริญพระบารมี ผู้เฝ้าฯ ถวายความเคารพโดยวันทยหัตถ์ (เฉพาะสวมหมวก) จนเสด็จฯ ผ่าน และลด วันทยหัตถ์เมื่อจบเพลงสรรเสริญพระบารมี ผู้ไม่สวมหมวกยืนตรง เมื่อเสด็จฯ ผ่านถวายคำนับ เมื่อจบเพลง สรรเสริญพระบารมีก็ ถวายคำนับ ปฏิบัติทำนองนี้ทั้งเสด็จฯ มาและเสด็จฯ กลับ

๒.๒ การเฝ้าฯ รับเสด็จ งานถวายผ้าพระกฐินหลวงประจำปีที่สำนักพระราชวังออกเป็น หมายกำหนดการและกำหนดการแต่งกายเฝ้าฯ รับเสด็จ

ผู้ที่ไปเฝ้าฯ รับเสด็จ ตามหมายกำหนดการ เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังจะได้รับรองเชิญให้นั่งพัก ณ ที่ซึ่งจัดไว้นอกพระอุโบสถตามลำดับชั้นยศ และตำแหน่ง

งานเสด็จฯ ถวายผ้าพระกฐินตามราชประเพณีประจำปีที่สำนักพระราชวังออกเป็นหมาย กำหนดแต่งเครื่องแบบเต็มยศ มีกองเกียรติยศทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ฯ พร้อมทั้งแตรวง ธงประจำกอง และทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ฯ ตั้งแถวรับและแซงเสด็จฯ

เมื่อใกล้เวลาเสด็จฯ ประมาณ ๕ หรือ ๑๐ นาที เจ้าหน้าที่ผู้รับรองของสำนักพระราชวังจะได้ เชิญข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เข้ามาเฝ้าฯ ในพระอุโบสถ ตามชั้นยศและตำแหน่งของส่วนราชการ ส่วนราชการ และผู้มีเกียรติอื่น ๆ มาเฝ้าฯ ไปยืนเรียงแถวรอรับเสด็จตามแนวทางลดพระบาท (ถ้าสถานที่ไม่เพียงพอจะเข้า แถว ให้รอเฝ้าฯ ที่ซึ่งจัดไว้ในวัน)

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

ได้เวลาเสด็จฯ ถึง แตรวงกองทหารเกียรติยศบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ผู้เฝ้าฯ ที่นั่งพัก ยืนถวายความเคารพ ผู้มาเฝ้าฯ ยืนแถวรับเสด็จ ถ้าสวมหมวกทำวันทยหัตถ์ จนสุดเสียงเพลงสรรเสริญพระบารมี และถวายความเคารพเมื่อเสด็จฯ ผ่าน

เสด็จฯ เข้าสู่พระอุโบสถ ผู้เฝ้าฯ จะต้องยืนแล้วถวายความเคารพ เมื่อทรงปฏิบัติในการถวายผ้าพระกฐินและประทับพระราชอาสน์ ผู้เฝ้าฯ ถวายความเคารพแล้วจึงนั่งได้ เมื่อเสด็จฯ กลับ ก็ปฏิบัติทำนองเดียวกับเมื่อเสด็จฯ มาถึง

๒.๓ ตามราชประเพณีเสด็จฯ ถวายผ้าพระกฐินถ้าพระอารามหลวงหรือวัดใดที่มีโรงเรียนตั้งอยู่ ย่อมจัดลูกเสือหรือนักเรียนตั้งแถวรับเสด็จ ถ้า มีแตรวงลูกเสือด้วยให้บรรเลงเพลง สรรเสริญพระบารมีเมื่อเสด็จฯ ถึงและเสด็จฯ กลับ

โรงเรียนที่จัดลูกเสือนักเรียนรับเสด็จ ตามระเบียบประเพณี จะต้องจัดตั้งโต๊ะหมู่ที่บูชาประดิษฐานพระบรมฉายาลักษณ์แทนตั้งพระพุทธรูป มีแจกันดอกไม้หรือพานพุ่ม รูปเทียนแพพร้อมกระถางดอกไม้และกรวยเป็นการถวายเคารพสักการะในการรับเสด็จ

อาจารย์หรือครูใหญ่ ยืนที่ข้าง ๆ โต๊ะหมู่หน้าแถวนักเรียนลูกเสือ เมื่อเสด็จฯ ถึง ณ ที่นั้น อาจารย์หรือครูใหญ่ ก้าวออกมาถวายความเคารพ แล้วกราบบังคมทูลรายงานจำนวนอาจารย์ครู นักเรียน จบแล้วพับใส่ซองวางในพานเชิญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย แล้วไปถวายความเคารพ ก่อนที่จะกลับไปยืนเฝ้าฯ ณ ที่เดิม

๒.๔ ในกรณีที่เสด็จฯ ไปถวายผ้าพระกฐินเป็นการส่วนพระองค์ ที่เรียกกัณฑ์ว่า “พระกฐินต้น” ส่วนมากจะเป็นวัดในต่างจังหวัด สำนักพระราชวังจะออกเป็นหมายรับสั่งแต่งเครื่องแบบปกติภาคีคือพับแขนยาว การเฝ้าฯ รับเสด็จ เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังจะรับรองข้าราชการและผู้เฝ้าฯ ณ ที่ซึ่งจัดไว้นอกพระอุโบสถ

การเสด็จฯ ถวายผ้าพระกฐินและพระราช พิธีอื่น ๆ ในต่างจังหวัดนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องจัดข้าราชการเข้าแถวรับเสด็จ ณ ที่ซึ่งรถยนต์พระที่นั่งเทียบ เมื่อเสด็จฯ ลงจากรถยนต์พระที่นั่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเข้าไปเฝ้าฯ ถวายความเคารพ แล้วกราบบังคมทูลรายงานตนเอง ต่อจากนั้นข้าราชการผู้ใหญ่ในลำดับต่อมา (ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ กราบบังคมทูลรายงานตนเอง ตามลำดับ)

ตัวอย่าง คำกราบบังคมทูล

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า ชื่อ.....ตำแหน่ง.....ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

๒.๕ การเฝ้าฯ รับเสด็จงานรัฐพิธีนอกพระราชมณเฑียร เช่น รัฐพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ข้าราชการหรือผู้ที่มีตำแหน่งเฝ้าฯ เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังจะเป็นผู้รับรอง และกำหนดที่นั่งเฝ้าฯ ไว้ในพลับพลาพิธี ซึ่งจะเป็นมณฑลพิธีที่ประทับ ส่วนนอกพลับพลาพิธีหรือประรำ ถ้ามี ผู้เฝ้าฯ รับเสด็จ เป็นหน้าที่ของเจ้าของงาน โดยความร่วมมือของสำนักพระราชวัง

๒.๖ การเฝ้าฯ รับเสด็จในงานต่าง ๆ เช่น เสด็จฯ เปิดงานแสดง เปิดตึกโรงพยาบาล โรงเรียนหรือวังกสิลาฤกษ์อาคาร เสด็จฯ ทรงยกช่อฟ้า หรือตัดลูกนิมิต

ผู้มาเฝ้าฯ ที่ได้รับเชิญ เจ้าหน้าที่สำนัก กพระราชวังจะรับรองเฉพาะผู้ที่แต่งเครื่องแบบเฝ้าฯ ไปนั่งรอรับเสด็จในพลับพลา หรือประรำพิธีมณฑล ซึ่งจัดเป็นที่เฝ้าฯ ตามลำดับชั้นยศ และตำแหน่ง ส่วนผู้ได้รับเชิญนอกนั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าของงาน

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

ก่อนเสด็จฯ มาประมาณ ๕ หรือ ๑๐ นาที เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังจะได้ เชิญข้าราชการ
ชั้นผู้ใหญ่และเจ้าของงานไปเข้าแถวรับเสด็จ ณ ที่รถยนต์พระที่นั่งจะเทียบเมื่อเสด็จฯ ถึง เสด็จฯ ลงจาก
รถยนต์พระที่นั่ง ผู้เป็นประธานของงานหรือผู้รับผิดชอบในท้องถิ่น เช่น รัฐมนตรีผู้ว่าราชการจังหวัด
เข้าเฝ้าฯ รับเสด็จ แล้วกราบบังคมทูลเบิก ผู้ใกล้ชิด ณ ที่นั้น ตามสมควรแก่บุคคลที่จะเบิกเฝ้าฯ ในแถวรับเสด็จ นั้น ๆ
ส่วนการแต่งกาย ผู้มีหน้าที่ในราชการแต่งเครื่องแบบปกติขาว หรือเครื่องแบบปกติกาภิตามหมาย
ที่สำนักพระราชวังกำหนด

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

การเตรียมความพร้อมในการเข้าเฝ้าฯ

การแต่งกายในงานพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีต่าง ๆ

๑. งานพิธีที่มีหมายกำหนดการ ให้แต่งกายตามหมายกำหนดการ ซึ่งจะระบุว่า แต่งเครื่องแบบปกติ กากีคอพับ กากีคอตั้ง ปกติขาว ครึ่งยศหรือเต็มยศ โดยเฉพาะงานพระราชพิธีสำคัญ และพระราชทานผ้าพระกฐิน จะระบุถึงการประดับสายสะพายด้วย ก็ต้องแต่งกายและประดับสายสะพายตามหมายกำหนดการนั้น ถ้าหมายกำหนดการไม่ระบุการสวมสายสะพายระบุแต่เพียงว่า แต่งกายเต็มยศ ก็ต้องแต่งเต็มยศสวมสายสะพายสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

๒. งานที่ไม่มีหมายกำหนดการ แต่มีหมายรับสั่งไปให้เจ้าภาพและมีการกำหนดการต่างกายไว้ในหมายรับสั่งนั้น หมายถึง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องแต่งกายตามที่หมายรับสั่งกำหนดไว้

๓. ในการแต่งกายเข้าเฝ้าฯ หรือมีการเสด็จพระราชดำเนิน จะต้องแต่งเครื่องแบบ ปกติขาว ส่วนในต่างจังหวัด ข้าราชการสำนักพระราชวัง และสำนักราชเลขาธิการจะแต่งเครื่องแบบปกติกากี คอตั้ง หรือคอพับ

๔. ในกรณีที่เสด็จพระราชดำเนินเป็นการส่วนพระองค์ กำหนดการแต่งกายข้าราชการ ผู้เข้าเฝ้าฯ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติกำหนดการแต่งกายเป็นเครื่องแบบปกติเสื้อเชิ้ตคอพับกากีแขนยาว

ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมในพิธีต่าง ๆ ต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมแก่ฐานะตามสถานการณ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ไว้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเข้าเฝ้าฯ ในพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีต่าง ๆ โดยกำหนดไว้เป็นธรรมเนียมปฏิบัติ ซึ่งผู้มีฐานะเป็นข้าราชการ รวมทั้งผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงต้องให้ความสำคัญในการวางตัวและประพฤติตนตามแบบแผน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ และยกย่องของบุคคลทั่วไป

จากความสำคัญของพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีต่าง ๆ ดังที่กล่าวข้างต้นนั้น สมาชิกรัฐสภา เป็นบุคคลหนึ่งซึ่งมีฐานะในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของประเทศ ทศฝ่ายนิติบัญญัติ รวมทั้งข้าราชการที่จะต้องเข้าเฝ้าฯ ในพระราชพิธี รัฐพิธี และในโอกาสต่าง ๆ จะต้องศึกษารายละเอียดของการแต่งกายเพื่อถือปฏิบัติให้ถูกต้องตามที่กำหนดในหมายกำหนดการหมายรับสั่งของสำนักพระราชวัง หรือกำหนด นัดหมายของทางราชการการแต่งกายในการเข้าเฝ้าฯ จะกำหนดไว้เป็นเครื่องแบบพิธีการ ดังนี้

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

๑. เครื่องแบบปกติขาว

ใช้ในงาน อาทิ การรับเสด็จพระราชดำเนินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ พิธีวางศิลาฤกษ์ พิธีเปิดสถานที่ราชการ งานวางพระมาลาอนุสาวรีย์ต่าง ๆ งานเลี้ยง ที่เกี่ยวกับราชการ งานพระราชทานเพลิงศพ การแต่งกายมีดังนี้

๑. เสื้อขาว กางเกงขาว รองเท้าหุ้มส้น และถุงเท้าดำ เสื้อขาว กระโปรงหรือเท้าหุ้มส้นดำ(หญิง)
๒. อินทราชนู
๓. กระดุมกลมรูปพระแสงดาบเขนและโล่
๔. เครื่องหมายสังกัดที่คอทั้ง ๒ ข้าง
๕. แพรแถบย่อเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน และเหรียญอิสริยาภรณ์ที่บริเวณอกเสื้อเหนือกระเป๋าด้านซ้าย (ชาย) หรือที่อกเสื้อด้านซ้าย (หญิง) กรณีแต่งเครื่องแบบปกติขาวไว้ทุกข์ ให้สวมปลอกแขนสีดำที่แขนเสื้อข้างซ้าย

ตัวอย่าง

๒. เครื่องแบบปกติขาวประดับเหรียญ

เฉพาะกรณีหมายกำหนดการกำหนดว่าให้แต่งเครื่องแบบปกติขาวประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญที่ระลึก เช่น เหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา เหรียญเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา เหรียญเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหามงคลสมัยพระราชพิธีกาญจนาภิเษก เป็นต้น โดยไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์การแต่งกายมีดังนี้

๑. เสื้อขาว กางเกงขาว รองเท้าหุ้มส้น และ ถุงเท้าดำ เสื้อขาว กระโปรง ขาว รองเท้าหุ้มส้นดำ (หญิง)
๒. อินทราชนู

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

๓. กระดุมกลมรูปพระแสงดาบเขนและโล่
๔. เครื่องหมายสังกัดที่คอทั้ง ๒ ข้าง
๕. เหรียญราชอิสริยาภรณ์ (ไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์)

ประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน และเหรียญที่ระลึกต่าง ๆ เหนือปกกระเป๋าสื่อเบื่องซ้าย โดยให้ตัวเหรียญอยู่ระหว่างขอบบนปกกระเป๋าทองาม (ชาย) หรือที่หน้าบ่าสื่อเบื่องซ้าย (หญิง) เฉพาะในโอกาสพิเศษ

ตัวอย่าง

ตัวอย่างเหรียญเฉลิมพระเกียรติฯ

เหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

เหรียญเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา

เหรียญเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มหามงคลสมัยพระราชพิธีกาญจนาภิเษก

๓. เครื่องแบบเต็มยศ และเครื่องแบบครึ่งยศ

ระดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน ผู้ได้รับพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพานการแต่งกายเต็มยศและครึ่งยศนั้นแต่งกายเหมือนกัน และผู้ได้รับ
พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย การแต่งกายเต็มยศและครึ่งยศนั้นแต่งกายเหมือนกัน
เว้นแต่ครึ่งยศไม่ต้องสวมสายสะพาย

ประเภทของงานในการแต่งเครื่องแบบเต็มยศ คือ พระราชพิธีเปิดสมัยประชุมรัฐสภา
พระราชพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชพิธี เฉลิมพระชนมพรรษา พระราชพิธีฉัตรมงคล งานสโมสรสันนิบาต
ทำเนียบรัฐบาล

ประเภทของงานในการแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ คือ ส่วนมากเป็นงานซึ่งพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนิน แต่เป็นงานที่มีความสำคัญรองไปจากงานซึ่งต้องแต่งเครื่องแบบเต็มยศ

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

การแต่งกายครึ่งยศ

๑. เสื้อขาว กางเกงดำ รองเท้าหุ้มส้น และถุงเท้าดำ เสื้อขาว กระโปรงดำ รองเท้าหุ้มส้น(หญิง)

๒. อินทราชนู

๓. กระจุกมกลมรูปพระแสงดาบเขนและโล่

๔. เครื่องหมายสังกัดที่คอทั้ง ๒ ข้าง

๕. เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตามหมายกำหนดการ หรือตามกำหนดนัดหมายของทางราชการ

- ดวงตราดารา

- แพรแถบเหรียญราชอิสริยาภรณ์และเหรียญที่ระลึก ต่างๆ (ประดับลักษณะเดียวกับเครื่องแบบเต็มยศ)

- ไม่ต้องสวมสายสะพาย (กรณีได้รับพระราชทาน)

ตัวอย่าง

การแต่งกายเต็มยศ

๑. เสื้อขาว กางเกงดำ รองเท้าหุ้มส้น และถุงเท้าดำ (ชาย) เสื้อขาว กระโปรงดำ รองเท้าหุ้มส้นดำ (หญิง)

๒. อินทราชนู

๓. กระจุกมกลมรูปพระแสงดาบเขนและโล่

๔. เครื่องหมายสังกัดที่คอทั้ง ๒ ข้าง

๕. เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตามหมายกำหนดการหรือตามกำหนดนัดหมายของทางราชการ

- สวมสายสะพาย (กรณีได้รับพระราชทาน)

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

- ตรงตรา (ห้อยกับสายสะพาย)
- ดารา (ประดับบริเวณใต้ชายปกกระเป่า ลดหลั่นกันตามลำดับเกียรติ)
- แพรแถบเหรียญราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญที่ ระลึกต่าง ๆ (ประดับเหนือปกกระเป่าเสื้อ เบื้องซ้าย โดยให้ตัวเหรียญ อยู่ระหว่างขอบบนปกกระเป่าพองาม (ชาย) หรือที่หน้าบ่าเสื้อ เบื้องซ้าย (หญิง))

ตัวอย่าง

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

.. ข้อควรปฏิบัติในการเข้าเฝ้าฯ ..

การถวายความเคารพ

การถวายความเคารพ มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑. การถวายนาม เป็นการแสดงความเคารพอย่างหนึ่งของทั้งบุรุษและสตรีที่สวมเครื่องแบบ (กรณีไม่สวมหมวก) สำหรับถวายแต่พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ พระราชวงศ์ และผู้แทนพระองค์ เมื่อมีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ รับเสด็จ หรือเข้าเฝ้าฯ เพื่อทูลเกล้าฯ หรือน้อมเกล้าฯ ถวายสิ่งของ หรือรับพระราชทานสิ่งของ หรือปฏิบัติกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง เฉพาะพระพักตร์ หรือหน้าพระที่นั่ง รวมไปถึงการถวายความเคารพพระบรมฉายาลักษณ์ พระบรมสาทิสลักษณ์ และพระบรมรูป การถวายนามมีขั้นตอนปฏิบัติ ดังนี้

- ให้ยืนตรงขาชิด ปลายเท้าแยกพองาม มือทั้งสองแนบลำตัว
- ค้อมลำตัวพอประมาณ พร้อมกับก้มศีรษะลง
- แล้วตั้งศีรษะโดยเงยหน้าขึ้นช้า ๆ พร้อมทั้งลำตัวจวนตั้งอยู่ในท่าตรง อนึ่งหากเป็นการเข้าเฝ้าฯ

ภายนอกอาคาร โดยผู้เฝ้าฯ แต่งกายสวมเครื่องแบบและ สวมหมวกต้องถวายความ เคารพด้วยการทำ วันทยหัตถ์ ถ้าไม่สวมเครื่องแบบแต่ สวมหมวกอื่นที่ไม่ใช่หมวกเครื่องแบบต้องถอดหมวกออกก่อน แล้วใช้วิธี ถวายนาม

๒. การถอนสายบัว เป็นการแสดงความเคารพอย่างหนึ่งของสตรีที่ใช้กันเป็นสากลนิยมสำหรับถวาย แต่พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ และพระบรมฉายาลักษณ์ พระบรม สาทิสลักษณ์ พระบรมรูป การถวายนามวิธีนี้ใช้เฉพาะสตรีที่แต่งกายด้วยชุดสุภาพ หรือชุดสากลนิยม หรือชุดไทย ยกเว้น ข้าราชการสำนักจะมีวิธีปฏิบัติให้ถวายความเคารพโดยถอนสายบัว แม้จะสวมเครื่องแบบก็ตาม กรณีผู้สูงอายุหรือไม่สามารถย่อเข้าได้อาจใช้วิธี ยกมือไหว้ถวายความเคารพก็ได้โดยอนุโลม การถอนสายบัวมี ขั้นตอนปฏิบัติ ดังนี้

- ให้ยืนตรง ชักเท้าข้างหนึ่ง (ตามถนัด) ไปข้างหลัง แล้วลากปลายเท้าไขว้ไปทางด้านหลังของเท้าที่ ยืนอยู่
- ย่อตัวลงโดยย่อเข้าข้างหนึ่งลงช้า ๆ ไม่ต้องถึงพื้น ลำตัวตั้งตรง หน้าตรง ทอดสายตาลง ปล่อยแขน ทั้งสองข้างลำตัว ก้มศีรษะเล็กน้อยพองาม เสร็จแล้วยืนขึ้นในท่าตรง

๓. การถวายบังคม เป็นราชประเพณีในการแสดงความเคารพถวายแต่พระมหากษัตริย์และสมเด็จพระ บรมราชินีนาถ ในงานพระราชพิธีสำคัญ รวมทั้งพระบรมรูปหรือพระบรมราชานุสาวรีย์ เช่น งานรัฐพิธี ถวายราชสักการะพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระลานพระราชวังดุสิต เป็นต้น การถวายบังคม ขั้นตอนปฏิบัติ ดังนี้

- ลำตัวตรง บุรุษนั่งแยกเข่า พองาม ส่วนสตรีนั่งเข่าชิด
- วางมือทั้งสองคว่ำลงบนหน้าขาเหนือเข่า ทั้งสองข้าง
- เริ่มถวายบังคมโดยจิ้งหะแรกให้ยกมือขึ้น ประนมในระดับต่ำกว่าอกเล็กน้อยให้ปลายมือตั้งขึ้น

แขนแนบลำตัวไม่กางศอก

- ยกมือที่ประนมขึ้นพร้อมกับโน้มตัวไปข้างหน้าเล็กน้อย ให้ปลายนิ้วหัวแม่มือทั้งสองข้างจรดหน้าผาก ศีรษะและลำตัวเฉพา ส่วนบนเหนือเอว เอนไปข้างหน้าพองาม เงยหน้าขึ้นเล็กน้อย ทั้งนี้ ให้สายตาจับตาม นิ้วหัวแม่มือไปตลอด

- ลดมือลงตามเดิมมาประนมอยู่ต่ำกว่าอกเล็กน้อย ตามจิ้งหะแรก แล้วกระทำตามขั้นตอน ดังกล่าว มาแล้ว ให้ครบ ๓ ครั้ง

- เมื่อถวายบังคมครบ ๓ ครั้ง และจบลงที่จิ้งหะแรกจึงลดมือลงวางคว่ำเหนือเข่าทั้งสองข้าง (ไม่ต้อง

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

ก้มลงกราบ) เสร็จแล้วลุกขึ้นยืนตรง

๔. การทำวันทยหัตถ์ เป็นการแสดงความเคารพของบุรุษและสตรีเมื่อแต่งเครื่องแบบราชการ ซึ่งสวมหมวก โดยมีข้อปฏิบัติดังนี้

- ยืนตรง ยกข้อศอกขวา โดยให้แขนตั้งฉากกับลำตัว
- แขนมือโดยให้นิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกัน ฝ่ามืออยู่ในลักษณะคว่ำ ปลายนิ้วชี้จรดขอบกะบังหมวก

ข้างขวาระดับเหนือปลายคิ้วข้างขวา เสร็จแล้ว ให้ลดมือลงแนบลำตัวในท่ายืนตรง

การนั่งในที่เฝ้าฯ

การนั่งในที่เฝ้าฯ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

๑. ต้องนั่งด้วยอาการสำรวม

๒. ถ้านั่งบนเก้าอี้ ห้ามนั่งไขว่ห้างหรือเหยียดขาออกไปตามสบายหรือยกแขนขึ้นพาดพนักเก้าอี้

๓. เมื่อมีกิจจะต้องลุกออกจากที่เฝ้าฯ ต้องถวายความเคารพ และเมื่อเข้าประจำที่เดิมต้องปฏิบัติเช่นเดียวกัน ไม่ควรผุดลุกผุดนั่งในระหว่างนั่งเฝ้าฯ

๔. เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึง ผู้เข้าเฝ้าฯ ทั้งหมดลุกขึ้นยืนถวายความเคารพ แล้วยืนตรงขณะที่ทรงจุดธูปเทียน เมื่อทรงหันมาเพื่อรับการถวายความเคารพของผู้มาเฝ้าฯ ขอให้ผู้เฝ้าฯ รีบถวายความเคารพ เมื่อประทับพระราชอาสน์เรียบร้อย แล้วจึงถวายความเคารพและนั่งลงได้ อนึ่งเวลาที่ทรงจุดธูปเทียน ทรงกราบ ทรงคม ผู้เข้าเฝ้าฯ ไม่ต้องประนมมือเพียงยืนตรงเท่านั้น

๕. เมื่อเสด็จจากพระราชอาสน์เพื่อทรงปฏิบัติพระราชกิจในพิธี ผู้เข้าเฝ้าฯ ต้องยืนขึ้น หากเสด็จผ่านต้องถวายความเคารพทุกครั้ง และต้องยืนอยู่จนกว่าจะเสร็จพระราชกิจ เมื่อเสด็จกลับไปประทับ พระราชอาสน์ ผู้เฝ้าฯ ต้องถวายความเคารพแล้วจึงนั่งได้ หากทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์ ออกไปทรงปฏิบัติพระราชกิจแทนพระองค์ ผู้เฝ้าฯ ไม่ต้องยืน

๖. เมื่อทรงปฏิบัติพระราชกิจในพิธีเสร็จสิ้นและเสด็จพ ะราชดำเนินกลับ ผู้เฝ้าฯ ต้องยืนขึ้นถวายความเคารพ เมื่อรถยนต์พระที่นั่งแล่นออกและเพลงสรรเสริญพระบารมีจบลง ผู้เฝ้าฯ ต้องถวายความเคารพเป็นครั้งสุดท้าย

อนึ่ง ระหว่างทรงปฏิบัติพระราชกิจในพิธี นั้น ขั้นตอนพิธีสงฆ์ซึ่งผู้เข้าเฝ้าฯ จำเป็นต้องทำความรู้และเข้าใจ เพื่อจะได้ทราบขั้นตอนการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ดังนี้

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

๑. พระสงฆ์ถวายศีล เมื่อเจ้าหน้าที่กรมการศาสนากล่าวคำอาราธนาศีล ผู้เข้าเฝ้าฯ ไม่ต้องประนมมือ เมื่อพระสงฆ์จะถวายศีล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือพระบรมวงศ์จะทรงประนมพระหัตถ์รับศีล ผู้เฝ้าฯ จะต้องประนมมือด้วยจนเสร็จการให้ศีล การประนมมือนั้นให้ประนมมือทั้งสองอยู่ในระหว่างอกโต ยไม่ยกขึ้น สูงจนถึงใบหน้าและไม่ต่ำไปที่ท้อง

๒. พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์หรือสวดพระพุทธมนต์ ขณะที่เจ้าหน้าที่กรมการศาสนาอาราธนา พระปริตรผู้เข้าเฝ้าฯ ไม่ต้องประนมมือ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือพระบรมวงศ์ผู้แทนพระองค์ จะทรงประนมพระหัตถ์ ผู้เข้าเฝ้าฯ จึงประนมมือ เมื่อทรงลดพระหัตถ์ให้ผู้เข้าเฝ้าฯ ลดมือลงและ นั่งสำรวม

๓. พระสงฆ์ถวายพระธรรมเทศนา ขณะที่เจ้าหน้าที่กรมการศาสนาอาราธนาพระธรรมผู้เข้าเฝ้าฯ ไม่ต้องประนมมือ ขณะพระสงฆ์ถวายพระธรรมเทศนาให้สังเกตว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือพระบรมวงศ์ ผู้แทนพระองค์ทรงประนมพระหัตถ์ หรือทรงลดพระหัตถ์เป็นสำคัญ

๔. พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวาย พระพรลา เมื่อพระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ขณะนี้ จะทรงหลังทักซิโตนก ผู้เข้าเฝ้าฯ ประนมมือ เมื่อทรงหลังทักซิโตนกเสร็จแล้วให้สังเกตว่าจะทรงประนมพระหัตถ์ หรือลดพระหัตถ์ลง เว้นแต่การถวายอดิเรกและถวาย พระพรลา ไม่ต้องประนมมือ

๕. การอ่านประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ในบางพระราชพิธีจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อาลักษณ์อ่านประกาศกระแสพระบรมราชโองการ โดยเมื่ออาลักษณ์เริ่มอ่านว่า “ประกาศ พระบรมราชโองการ....” ผู้เข้าเฝ้าฯ ต้องลุกขึ้นยืนตรงและยืนในอาการสำรวมจนกว่าอาลักษณ์อ่านจบ เมื่อพระบรมวงศ์ ประทับพระเก้าอี้ ผู้เข้าเฝ้าฯ ถวายความเคารพแล้วจึงนั่ง

การยืนในที่เฝ้าฯ

การยืนในที่เฝ้าฯ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

๑. ต้องยืนตัวตรงขาชิด ปลายเท้าแยกพองาม มือทั้งสองแนบข้างลำตัว

๒. ห้ามเอามือโพล่หลัง กอดอก เท้าสะเอว หรือเอามือล้วงกระเป๋าเสื้อ กระเป๋ากางเกง

๓. เมื่อมีเสียงเพลงสรรเสริญพระบารมีหรือเสียงแตรเป่าถวายความเคารพ ต้องยืนตรงถวายความเคารพ หากสวมหมวกทำวันทยหัตถ์

๔. หากมีพระราชดำรัส ให้ยืนตรงน้อมรับ และเมื่อพระราชดำรัสจบให้ถวายความเคารพ

การยืนเคารพในพิธีที่มีการบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เพื่อถวายความเคารพ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศ์ ลำดับชั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร หรือผู้แทนที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้แทนพระองค์ เมื่อมีเสียงเพลงสรรเสริญพระบารมีดังขึ้น ผู้อยู่ในบริเวณนั้นต้องยืนตรงถวายความเคารพ ดังนี้

- ในกรณีที่อยู่ในที่เฝ้าฯ รับเสด็จ ให้ยืนตรงหันหน้า ไปทางที่ประทับ เมื่อจบเพลง ถวายความเคารพ โดยบุรุษและสตรี (เฉพาะสตรีที่แต่งเครื่องแบบ) ถวายคำนับ หากสวมหมวกให้กระทำวันทยหัตถ์ ส่วนสตรีที่ไม่สวมเครื่องแบบถวายความเคารพโดยวิธีถอนสายบัว

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

- ในกรณีที่ไม่ได้อยู่ในที่เฝ้าฯ เช่น เมื่อมีการบรรเลง เพลงสรรเสริญพระบารมีเป็นการเปิดหรือปิดงาน หรือเมื่อมหรสพเริ่ม หรือเลิกให้ทำความเคารพ โดยยืนตรง เมื่อเพลงจบให้คำนับ โดย ก้มศีรษะ ทั้งบุรุษและสตรี หากสวมหมวกเครื่องแบบให้ยื่น ตรงทำวันทยหัตถ์

การยืนเคารพในพิธีที่มีการบรรเลงเพลงมหาฤกษ์และเพลงมหาชัย เป็นประเพณีปฏิบัติในการจัดงานพิธีใหญ่ คือ มักจะมีการบรรเลงเพลงมหาฤกษ์หรือเพลงมหาชัย ซึ่งผู้ร่วมในพิธีจะต้องแสดง ความเคารพ หรือให้เกียรติแก่ประธานของงาน แก่งานหรือแก่วาระอันเป็นมงคลนั้น โดยการยืนตรงจนกว่าจะจบเพลง การบรรเลงเพลงทั้งสองมีที่ใช้ต่างโอกาสกัน ดังนี้

- เพลงมหาฤกษ์ ใช้บรรเลงในการเปิดงานที่เป็นพิธี ใหญ่ เช่น พิธีเปิดสถานที่ทำการ ของรัฐบาลงานที่เป็นมงคลทั่วไป

- เพลงมหาชัย ใช้บรรเลงต้อนรับประธาน ของงาน ผู้มีเกียรติสูงนับตั้งแต่ลำดับ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ พระบรมวงศานุวงศ์ ลำดับรอง ลงมา นายกรัฐมนตรี หรือเมื่อผู้เป็นประธาน ของงานกล่าวคำปราศรัยจบ (ทั้งนี้หลักปฏิบัติในการยืนเคารพในพิธีที่มีการบรรเลงเพลงดังกล่าว ต้องยืนเคารพจนจบเพลง โดยยืนตรง และหัน หน้าไปทางองค์ประธาน หรือประธาน ของงาน พระบรม ฉายาลักษณ์หรือพระบรมสาทิสลักษณ์หรือทิศทางเสียงเพลง)

การเดินในเขตพระราชฐาน

การเดินในเขตพระราชฐานหรือในที่เฝ้าฯ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

๑. เดินอย่างสุภาพ ช่วงก้าวไม่ยาวหรือสั้นเกินไป และอย่าเดินตัดหน้าหรือแซงนำผู้มีอาวุโส

๒. การเดินกับผู้ที่มีอาวุโส ให้เดินเยื้องไปทางด้านหลังทางซ้ายหรือขวา แล้วแต่กรณีโดยเดินในลักษณะนอบน้อมและไม่ห่างเกินไป

๓. การเดินตามเสด็จ ให้เดินเบื้องหลังพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือพระบรมวงศานุวงศ์ในลักษณะสำรวม ไม่ทักทายหรือทำความเคารพผู้อื่น หรือรับความ เคารพจากผู้อื่น และไม่เดินบนลาด พระบาท หรือเหยียบลาดพระบาท

การทูลเกล้าฯ หรือน้อมเกล้าฯ ถวายสิ่งของ

การทูลเกล้าฯ ถวายเป็นการถวายของเล็กและเบา หากเป็นของหนักหรือสิ่งมีชีวิตซึ่งต้องถวายสิ่งสัญลักษณ์ เช่น กุญแจ หรือเอกสารเรียกว่า น้อมเกล้าฯ ถวาย มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑. เชิญสิ่งของที่จะนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายบนพานโลหะสีทองซึ่งมีแผ่นรองปิดปากพานเพื่อให้เรียบร้อยสามารถใช้รองรับสิ่งของนั้น ๆ โดยไม่ต้องมีผู้ ำบุบนพาน หากจะปูควรให้เสมอกับขอบของพาน การถือพานควรประคองสองมือ หลีกเลียงการใช้พานไต่ระดับที่มีขอบหยักแหลม

๒. ลูกขึ้นยืนจากที่เฝ้าฯ เชิญพานที่วางสิ่งของสำหรับทูลเกล้าฯ ไว้ในมือทั้งสองโดยให้อยู่สูงเสมอเอว แล้วถวายความเคารพ

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

๓. เมื่อเดินเข้าไปใกล้ที่ประทับในระยะพอสมควรให้หยุดถวายความเคารพอีกครั้งหนึ่ง ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าแล้วย่อตัวลงโดยย่อเข้าข้างซ้ายลงจรดพื้น เข่าขวาตั้ง ในกรณีที่ประทับอยู่ระดับสูงจากพื้นหรือมีกระจังบังพระชงฆ์ ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าโดยไม่ต้องย่อเข้าลงจรดพื้น

๔. ยกพานด้วยมือทั้งสองขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายโดยน้อมตัวไปข้างหน้าและก้มศีรษะลงเล็กน้อยทอดสายตาลง

๕. เมื่อทรงรับสิ่งของบนพานแล้วให้ลุกขึ้น ถือพานลดต่ำพร้อมกับถอยเท้าขวากลับ

๖. เดินถอยหลังออกประมาณ ๓ ก้าว แล้วถวายความเคารพอีกครั้งหนึ่ง

๗. เดินกลับไปยืนหรือนั่งเฝ้าฯ ที่เดิม กรณีนี้ให้ถวายความเคารพอีกครั้งหนึ่ง

กรณีเป็นการทูลเกล้าฯ ถวายมาลัยขอพระกร ก่อนและหลังถวายให้ถวายความเคารพ ส่วนการจัดมาลัยขอพระกรให้หันด้านอุบะออกนอกตัวผู้ถวาย

กรณีเป็นช่อดอกไม้ ให้หันด้านที่จับของช่อดอกไม้ไปด้านพระองค์เพื่อทรงรับได้ถนัด

กรณีเป็นสิ่งของที่มีตัวหนังสือ เช่น หนังสือรางวัลเพื่อพระราชทาน ให้หันในตำแหน่งที่ทรงอ่านได้

การทูลเกล้าฯ ถวายเงินนั้น จะเป็นเงินสดหรือเช็คส่งจ่ายในนามพระองค์ เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุน.... หรือเพื่อทรงใช้สอยตามพระราชอัธยาศัย

อนึ่ง สิ่งของต่าง ๆ ที่จะทูลเกล้าฯ ถวาย น้อมเกล้าฯ ถวายให้เจ้าของนำไปตรวจสอบความเรียบร้อยจากเจ้าหน้าที่กองอำนวยการร่วมถวายความปลอดภัย ซึ่งจะมีการติดสติ๊กเกอร์เป็นสัญลักษณ์ว่าผ่านการตรวจสอบแล้ว สิ่งของต่าง ๆ ที่ไม่ผ่านการตรวจสอบจะไม่อนุญาตให้ทูลเกล้าฯ ถวาย

ในการน้อมเกล้าฯ ถวายสิ่งของขนาดใหญ่ ของที่มีน้ำหนักไม่สามารถยกได้ เช่น รถยนต์ ที่ดิน หรือสิ่งมีชีวิตและเป็นการเฝ้าเฉพาะพระพักตร์ ให้ทำเป็นเอกสารใส่ซอง และทูลเกล้าถวาย เช่นเดียวกับที่กล่าวข้างต้นโดยปฏิบัติ คือในกรณีต้องกราบบังคมทูลด้วยวาจา ควรใช้ถ้อยคำ “ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวาย แต่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ” หรือหากเขียนข้อความในบัตรติดกับสิ่งของที่น้อมเกล้าฯ ถวาย บัตรให้มีลักษณะรูปแบบและขนาดพองามเหมาะสม เขียนตัวบรรจงให้เรียบร้อย มีข้อความ ชื่อองค์กร หรือชื่อบุคคลขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวาย แต่....ขอเดชะ

การรับพระราชทานของ

การเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานสิ่งของ เช่น เครื่องราชอิสริยาภรณ์ รางวัล เข็มที่ระลึก ซึ่งถือเป็นสิริมงคลและเป็นเกียรติแก่ ผู้เข้ารับพระราชทาน จึงควรปฏิบัติตนให้ถูกต้องและเหมาะสม มีข้อปฏิบัติดังนี้

๑. การรับพระราชทานสิ่งของจากพระหัตถ์ต้องทำเองานทุกครั้ง การทำเองานมีวิธี ปฏิบัติดังนี้

- ยืนแขนขวาออกไปข้างหน้าพร้อมกับยกมือขึ้น เเฉียงจากลำตัวพอสมควรที่จะรับพระราชทาน สิ่งของโดยปลายมือตรงนิ้วมือชิดติดกัน มือซ้าย แขนลำตัว

- กระดกปลายนิ้วขึ้นประมาณ ๔๕ องศา ๑ ครั้ง โดยให้แขนอยู่ในลักษณะเดิม

- ลดมือลงแล้วซ้อนมือขึ้นเพื่อรับพระราชทานสิ่งของ โดยระวังอย่าให้ของนั้นตกจากมือ

๒. การเดินเข้ารับพระราชทาน หากที่ประทับระดับเดียวกับ ผู้เข้ารับพระราชทานและไม่มีกระจังบังพระชงฆ์ต้องย่อตัวลงคุกเข้าซ้ายตั้งเข่าขวา หรือคุกเข้าขวาตั้งเข่าซ้ายตามถนัด แล้วจึงยกมือเองานก่อนรับพระราชทาน ถ้าเป็นผู้สูงอายุไม่สามารถลงคุกเข้าได้อนุโลมให้ ค้อมตัวรับพระราชทานด้วยอาการเคารพ ได้หากที่ประทับอยู่ระดับสูงกว่าหรือมีกระจังบังพระชงฆ์ ให้เพียงก้าวเท้าขวาออกไปพอประมาณแล้วจึงยกมือขวาเองานก่อนรับพระราชทานเช่นเดียวกัน เมื่อรับพระราชทานแล้วต้องถือไว้ลักษณะเชิญอยู่ในระดับเหนือเอวโดยแขนตั้งฉากกับลำตัว แล้วเดินถอยหลังเฉียงประมาณ ๓ ก้าว ไปทางซ้าย หรือขวา หยุดถวายความ

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

เคารพแล้วจึงหันหลังเดินกลับไป ณ ตำแหน่งเฝ้าฯ ที่เดิม

๓. การรับพระราชทานสิ่งของที่ทรงจับส่ง เช่น ธง เมื่อถวายความเคารพและเข้ารับพระราชทาน จะต้องรับพระราชทานโดยให้มืออยู่ต่ำกว่าพระหัตถ์

๔. ในกรณีทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้แทนพระองค์เชิญสิ่งของไปพระราชทานผู้รับพระราชทาน จะต้องรับด้วยพานและไม่ต้องเอางาน หากจำเป็นต้องวางของในที่พักให้วางไว้ในที่สูงเสมอ

๕. การเข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายของและรับพระราชทานของด้วยพึงระวังอย่าใช้พานที่ใช้ทูลเกล้าฯ ถวายของรับของพระราชทาน

๖. กรณีองค์มนตรีหรือบุคคลธรรมดาเป็นผู้แทนพระองค์ในงานนั้นการรับของที่ระลึกไม่ต้องเอางาน

.. ข้อสังเกต ..

ข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการแต่งกายที่มักพบเห็นอยู่เสมอคือ

๑. แต่งกายชุดสากลโดยประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๒. แต่งกายเต็มยศแต่สวมสาย สะพายผิดไปจากที่ระบุในหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการ เช่น สวมสายสะพายมงกุฎไทย (สีน้ำเงิน) ไปในงานที่ต้องสวมสายสะพายข้างเผือก (สีแดง)

๓. แต่งกายครึ่งยศแต่สวมสายสะพาย (ซึ่งเท่ากับว่าแต่งกายเต็มยศ ทั้งที่หมายกำหนดการระบุให้แต่งกายครึ่งยศ)

๔. แต่งกายปกติขาวแต่สวมสายสะพายหรือประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๕. แต่งกายปกติขาวไปในงานที่ระบุให้แต่งกายเต็มยศหรือ ครึ่งยศ

๖. แต่งกายเต็มยศ ครึ่งยศ หรือปกติขาว ไปในงานศพที่มีกำหนดการระบุให้ไว้ทุกข์ แต่มิได้สวมปลอกแขนสีดำไว้ทุกข์

การที่จะแต่งกายอย่างไรไม่ใช่เรื่องที่คุณผู้แต่งกายจะกำหนดเอง **แต่ต้องเป็นไปตามหมายกำหนดการที่สำนักพระราชวังระบุ** หรือตามกำหนดนัดหมายของทางราชการระบุ โดยพิจารณาความเหมาะสมหลายประการประกอบกัน เช่น ความเหมาะสมด้านสถานที่ (พระอารามหลวงเกี่ยวเนื่องในรัชกาลใด) พิธีการ (เป็นการเข้าเฝ้าฯ ตามปกติหรือวาระพิเศษ) หรือบุคคล (เป็นงานพระราชทานเพลิงศพผู้ใด) เป็นต้น

ควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้การเข้าเฝ้าฯ ถูกต้อง เรียบร้อย และงดงาม

ข้อควรพึงระวังในการเข้าเฝ้าฯ

๑. ผู้เข้าเฝ้าฯ แต่งกายผิด ไม่ตรงตามที่ระบุไว้ในหมายกำหนดการ ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่ได้อ่านหมายกำหนดให้ ละเอียดก่อน หรือขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการแต่งกาย
๒. ผู้เข้าเฝ้าฯ มีการนำเครื่องมือสื่อสาร เช่น กล้องถ่ายรูป โทรศัพท์มือถือ ซึ่งห้ามนำเข้าไป ต้องฝากไว้ ณ จุดฝากสิ่งของ ทำให้เกิดความยุ่งยากและล่าช้า
๓. ผู้เข้าเฝ้าฯ ชอบนั่งไขว่ห้าง ซึ่งตามระเบียบของสำนักพระราชวังจะห้าม สุภาพสตรีที่ไว้ผมยาว ไม่ยอมรวบผมให้เรียบร้อย หรือสุภาพบุรุษปล่อยให้ผมหนวดเครายาว
๔. ผู้เข้าเฝ้าฯ จะขอเข้าห้องน้ำในเวลาใกล้เสด็จฯ ทำให้เกิดความรีบร้อน รุนแรง ไม่สงบเรียบร้อย
๕. สุภาพสตรีที่สวมรองเท้าส้นสูงยื่นเข้าเฝ้าฯ ซึ่งจะทำให้ ยืนนานไม่ได้ และถอดรองเท้าออกทำให้ดูไม่สุภาพเรียบร้อย

.. ข้อแนะนำในการเข้าเฝ้าฯ ..

๑. ผู้เข้าเฝ้าฯ ต้องแต่งกายตามหมายกำหนดการหรือกำหนดการ ทั้งนี้ ควรจัดเตรียมและตรวจความเรียบร้อยของเครื่องแต่งกายก่อนเข้าเฝ้าฯ หรือมีข้อสงสัยควรสอบถามก่อน
๒. จะต้องเดินทางมาถึงสถานที่ก่อนเวลาเสด็จพระราชดำเนินตามที่กำหนดในกำหนดการอย่างน้อย ๓๐ นาที
๓. ไม่ควรถือถุงย่ามและนำสิ่งของติดตัวไปมากเกินสมควรจนพะรุงพะรัง เพราะอาจ ตกหล่นทำให้เกิดเสียงดัง ยกเว้นสิ่งของที่จำเป็นนำติดตัวไป
๔. ห้ามนำกล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องวิดีโอ เครื่องบันทึกเสียง และโทรศัพท์มือถือเข้าเฝ้าฯ ถ้าหากไม่ห้ามควรเปิดเป็นระบบสั่น
๕. เข้าประจำที่นั่งตามที่ทางสำนักพระราชวังและเจ้าของงานได้จัดไว้โดยไม่เปลี่ยนที่นั่งเอง ซึ่งการกำหนดที่นั่งจะแบ่งเป็นกลุ่มคือ ผู้มีตำแหน่งเฝ้าฯ และเจ้าของงาน และไม่ควรรั้งไขว่ห้าง
๖. ไม่สมควรลุกไปที่อื่นโดยไม่จำเป็นและไม่สมควรพูดคุยหรือส่งเสียงดัง เพื่อความเรียบร้อยในการเข้าเฝ้าฯ
๗. หากมีความจำเป็นปฏิบัติภารกิจส่วนตัว ควรปฏิบัติให้เรียบร้อยก่อนเวลาเสด็จพระราชดำเนินถึง
๘. สุภาพสตรีที่ไว้ผมยาวควรรวบผมเก็บให้เรียบร้อย และใช้อุปกรณ์เครื่องประดับตกแต่งแต่พองาม
๙. สุภาพบุรุษควรตัดผมและโกนหนวดเคราให้เรียบร้อย
๑๐. หากกรณีเป็นการยื่นเข้าเฝ้าฯ สุภาพสตรีควรสวมใส่รองเท้าส้นเตี้ย เพื่อความเรียบร้อย